

Over mijn pseudoniem¹

Ward Ruyslinck (ongedateerd, 1987?) / Raymond C.M. De Belser,
met commentaar van Frits de Vries.

Als jongeman, in mijn atheneumjaren, zat ik al te broeden op een geschikt pseudoniem. Ik wilde van mijn eigen naam af; Raymond leek me te uitdagend Frans voor iemand die met zijn pennevruchten de gunst van een Vlaams publiek hoopte te winnen en mijn familienaam De Belser werd steevast door Jan en alleman verhaspeld tot De Belder, een gruwelijk gemene naam in Vlaanderen. Bovendien bleken bijna alle vooraanstaande prozaschrijvers die mijn verbeelding prikkelden met een schuilnaam te zijn toegerust: Stijn Streuvels, Willem Elsschot, Marnix Gijsen, Johan Daisne, A. den Doollaard ...

Ik dacht dat het zo hoorde : als je een belangrijk romancier wilde worden moest je een pseudoniem hebben. Ik besloot toen maar me als Ward Ruyslinck te vermommen. Dat klonk zo Vlaams als Jan Breydel en gaf daarenboven een vertrouwenwekkend literair luchtje af. Er waren namelijk in de tweede helft van de jaren veertig nogal wat literaire ‘lincken’ in het Zuiden actief: Herman Teirlinck, Albert Westerlinck (ook een pseudoniem) en de naderhand verbleekte en vergeten dichteres Frieda Oosterlinck.² De ontzagwekkende Maurice Maeterlinck, onze enige Nobelprijs voor literatuur, zal ongetwijfeld mijn keus mede hebben beïnvloed.

Waarschijnlijk heb ik mijn pseudoniem voor het eerst ‘officieel’ gebruikt in de februari-maart-aflevering 1947 van *Wij*, de schoolkrant van het atheneum te Berchem (bij Antwerpen) waar ik mijn humaniora voltooid.³ Ik heb daar iets dichterlijks in gepleegd dat, zoals al mijn lyrische ontboezemingen uit die periode, zwaar schatplichtig was aan Van de Woestijne.⁴ Ook aan een achttal andere afleveringen van dit behoorlijk gedrukte en geïllustreerde blad, waarvan ik vanaf eind 1946 hoofdredacteur werd, verleende ik mijn medewerking met verzen, verhalen, studentikoze kronieken en diverse didactische bijdragen, o.a. over Vermeulen, Antwerpse folkloristische figuren en kosmische nevels. Om de een of andere reden ondertekende ik de verzen met mijn gloednieuw pseudoniem, de verhalen, de letterkundige, folkloristische en wetenschappelijke bijdragen met mijn eigen naam en de humoristische stukjes met de ‘pittige’ schuilnaam Kroksteen, een Antwerpse benaming voor de Nederlandse vruchtsteen. Er zat dus blijkbaar een systeem in mijn pseudonymanie, al is het me vandaag nog steeds niet erg duidelijk welk. Ik veronderstel dat ik een soort persoonlijke waardenschaal had aangelegd, die een onderscheid maakte tussen wat ik tot lering en vermaak van mijn

¹ Over het pseudoniem van Raymond De Belser is in *Dubbellevens* (p. 41-42) geschreven en ook onder de knop ‘Achtergronden’ [Pseudoniem van R. De Belser](#) op deze site.

² Frieda Oosterlinck stuurde ook gedichten in voor poëziewedstrijd van de Poëziedagen te Merendree en in 1949 won zij deze prijs, maar kon hem niet in ontvangst nemen ‘wegens verblijf in de Congo’. Het is Ruyslinck ontgaan dat een decennium later bekend werd dat achter de naam Frieda Oosterlinck de dichters Hubert Ascoop, Adriaan Magerman en Albert de Swaef schuilgingen, die een grap hadden uitgehaald.

³ In de juni-aflevering van *Wij* gebruikte Raymond De Belser zijn pseudoniem voor het eerst op school. Maar eind april 1947 gebruikte hij zijn pseudoniem in zijn brief van 29 april 1947 aan Basiel de Craene, pastoor van Merendree. Met deze brief stuurde hij drie gedichten onder zijn pseudoniem Ward Ruyslinck in voor de Vlaamse Poëziedagen.

⁴ In de juni-aflevering van *Wij* en het eveneens in juni 1947 verschenen hulde-nummer van *Wij* (voor de gevallen en vermoorde leraren en leerlingen in de oorlog) is – naast het anonieme redactioneel – geen proza van Raymond De Belser opgenomen, maar wel gedichten onder zijn zelfgekozen pseudoniem.

medescholieren produceerde – de ‘journalistieke’ bijdragen, laat ik maar zeggen – en wat ik ‘uit scheppende nood’ voortbracht. Dat ik de bloemrijke, literair gepolijste verhalen, die ik in *Wij* publiceerde, wél met mijn echte naam ondertekende is in functie van die waardenschaal dan weer moeilijker te verklaren.⁵

Die verhalen waren overigens geen eerstelingen in het genre waarin ik later mijn sporen zou verdienen. Vijf jaar eerder, in 1942 en 1943, had ik al onder mijn echte naam een zestal korte verhalen gepubliceerd in *Het Vlaamsche Land*, een heus dagblad waaraan ook Gerard Walschap medewerkte.⁶ Ik was toen tussen 12 en 13 jaar oud en had duidelijk nog geen behoefte aan een schuilnaam of een dubbele identiteit. Op die leeftijd schuw je elke pose en maskerade en cultiveer je je gespletenheid, voor zover die zich dan al openbaart, nog niet tot een literaire attitude.

In feite doet het er weinig toe hoe je heet, onder welke naam je je geschriften publiceert. Zelfs met een triviale naam als Hermans kun je als schrijver de top bereiken. Waar het op aankomt is wat je in je ruim hebt en niet welke vlag je voert.

Het schrijven onder een pseudoniem is een vorm van literaire koketterie, een dubbelzinnig knipooigje naar het publiek. Dat je je ware identiteit erachter zou kunnen verbergen is bovendien een illusie, want in bloemlezingen, lexicons en allerlei andere naslagwerken wordt je echte naam wat graag onthuld door ijverige samenstellers en redacteurs. Dat ontdek je allemaal pas veel later, wanneer je tien of meer van je eigen boeken op de plank hebt staan, en dan kun je niet meer terug zonder de verwarring voor jezelf en voor anderen nog groter te maken.

– o –

Commentaar Frits de Vries:

Ruyslinck wilde de werkelijkheid wel eens mooier maken, zoals bijvoorbeeld het verhaal over zijn eerste roman. Bij het bombardement op Mortsel van 5 april 1943 was alles wat hij vóór die tijd aan verhalen en tijdschriftjes had gemaakt, verloren gegaan. In het verlengde daarvan liet hij weten dat zijn eerste roman *Vaargeulen* door het bombardement op Mortsel verloren was gegaan, maar hij was pas na het bombardement aan dit werk begonnen; op 5 augustus 1944 stuurde Stijn Streuvels het manuscript met een vriendelijke brief ongelezen terug.

Zo is zijn verhaal over zijn pseudoniem niet helemaal non-fictie, maar wel leuk om te lezen. Na 40 jaar is het ook niet vreemd dat je de herinneringen aan je jeugd bijkleurt.

De feiten:

‘De Wildstrooper’, ‘Kosmische nevels’, ‘Wij Studenten’, ‘Naklank van de revue’ verschenen in *Wij*-afleveringen van 1946 en ‘Verhaal uit de Vlaanders’ in februari 1947. Voor *Wij* van april 1947 leverde Raymond De Belser – naast het redactioneel – acht

⁵ Dat het systeem van zijn ‘pseudonymie’ – 40 jaren later – Ruyslinck zelf niet duidelijk was, is wel begrijpelijk: hij zou er graag een systeem in zien. Maar hij had er toen helemaal geen systeem voor.

⁶ Verhalen gepubliceerd in *Het Vlaamsche Land*: ‘De lotgevallen van twee straathonden’ (14-03-1942), ‘De Paaschdroom’ (04-04-1942), ‘De gouden schijf’ (31-07-1943), ‘En dat was Karlientje’s moederkerstdag’ (21-08-1943), ‘Laat ze zeggen tot ze zwart zien’ (18-09-1943), ‘De herfstreis van de kleinen das’ (13-11-1943).

Het Vlaamsche Land was in oorlogstijd (1941-1944) een groot Vlaams dagblad, gevestigd in Antwerpen. Het was in de eerste plaats een informatieblad met katholieke inslag, dat zich strikt hield aan de Duitse directieven. Na de oorlog werd de krant wegens collaboratie opgeheven. In zijn brief aan Basiel de Craene vermeldde hij dat zijn bijdragen ‘zonder eenige politieke inmenging’ waren.

bijdragen:

1. het dramatische verhaal: 'De aardbeving',
- 2 en 3. de 'didactische bijdragen' 'Vermeulen leeft nog ...' en 'Sinjoren uit de Goede Tijd',
4. de 'journalistieke' bijdrage: 'Bericht van een boekenwurm' (o.a. over de verschijning van de zesde druk van de Winkler Prins Encyclopedie),
- 5 tot 8. studentikoze, humoristische stukjes: 'De Calvarieberg naar «Barchoem Kark»', 'Zo gaat dat', 'De zangvirtuoos' en 'Hij was er zelf ook een'.

In de *Wij*-aflevering van april staat onder de eerste vier genoemde bijdragen zijn eigen naam en onder de vier studentikoze, grappige verhaaltjes de schuilnaam Kroksteen.

In de afleveringen van *Wij* tot en met februari 1947 is uitsluitend proza van Raymond De Belser opgenomen, en geen enkel gedicht van hem. Ook in de aflevering van april 1947 is alleen proza opgenomen, waarvan 4 stukken onder zijn eigen naam en 4 stukken onder de naam Kroksteen.

Op 29 april 1947 stuurde Karel-Reimond De Belser drie gedichten van Ward Ruyslinck naar Basiel de Craene met een brief ondertekend met Ray. De Belser.

In de *Wij*-afleveringen van juni 1947 is van Raymond De Belser alleen het redactioneel opgenomen en de gedichten 'Dronk uit het vat der sterren', 'Doling' en 'Wijding ...' onder zijn pas gekozen pseudoniem Ward Ruyslinck.

In juni 1947 verscheen in *Het Daghet* het gedicht 'Alice, ik heb uw lief gelaat . . .' onder zijn pseudoniem Ward Ruyslinck.

In zijn retorica-jaar – 1947-'48, het jaar waarin hij eindexamen moest doen – is geen proza of poëzie van De Belser, Kroksteen of Ruyslinck in *Wij* verschenen.

Na april 1947 verscheen zijn eerste proza in *Het Daghet*, een kritische bespreking van poëzie getiteld: 'Rond Savenberg en zijn Balladen' (1948). Dit proza verscheen onder zijn pseudoniem Ward Ruyslinck.

Conclusie

Vóór april 1947 zijn alle werken van Raymond De Belser gepubliceerd onder zijn eigen naam. In de publicatie *Wij* van april 1947 is onder vier grappige stukken de schuilnaam Kroksteen geplaatst; hierna heeft De Belser zelf nooit van dit pseudoniem gebruikt gemaakt. Ook niet voor zijn satirisch werk zoals bijvoorbeeld *De Karakoliërs*. Na 29 april 1947 gebruikte De Belser voor zijn literair werk uitsluitend zijn pseudoniem Ward Ruyslinck.

Hoe is dan het pseudoniem Kroksteen in de wereld gekomen?

Daar heb ik de volgende verklaring voor.

Om de schoolkrant *Wij* niet te veel door R. De Belser te laten domineren (zodat *Wij* zou verworpen tot *Hij*) zette de begeleider van de schoolkrant zonder overleg met Raymond, wellicht bij het bekijken van de drukproeven, onder de vier studentikoze, grappige verhaaltjes, die qua steil en taalgebruik afweken van de vier meer serieuze bijdragen, de naam Kroksteen.

Raymond was kennelijk niet tevreden met deze schuilnaam. Hij heeft nog in dezelfde maand april, waarin de naam Kroksteen in *Wij* verscheen, het pseudoniem Ward Ruyslinck bedacht. Vervolgens heeft hij dit pseudoniem voor al zijn gepubliceerd literair werk gebruikt.

Lang heeft hij dus niet op zijn pseudoniem zitten broeden.